

KAKO PRIPREMITI DIJETE ZA ŠKOLU

Dječji vrtić ZVIREK
Stubičke Toplice, prosinac 2020.

Maja Štefanec Herak, prof. rehabilitator

Zakonski okvir

PRAVILNIK O SADRŽAJU I TRAJANJU PROGRAMA PREDŠKOLE (NN 107/14 - kolovoz, 2014.)

PRAVILNIK O POSTUPKU UTVRĐIVANJA PSIHOFIZIČKOGA STANJA DJETETA,
UČENIKA TE SASTAVU STRUČNIH POVJERENSTAVA (svibanj, 2014.)

U prvi razred obveznoga osnovnog obrazovanja
upisuju se djeca koja do 1. travnja tekuće godine imaju navršenih šest godina života.

Program predškole je obvezni program odgojno-obrazovnoga rada s djecom u godini dana prije polaska u osnovnu školi i dio je sustava odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Program predškole provodi se **od 1. listopada do 31. svibnja.**

- PRIJEVREMENI UPIS U 1. RAZRED OŠ: za dijete koje nije školski obveznik, a do kraja tekuće godine će navršiti 6 godina, roditelj može podnijeti zahtjev za prijevremeni upis
- ODGODA UPISA U 1. RAZRED OŠ: može se odobriti samo jedanput i to za jednu školsku godinu ako se procijeni da bi odgoda pozitivno utjecala na psihofizički razvoj djeteta
- PRIVREMENO OSLOBOĐENJE OD UPISA U 1. RAZRED OŠ: ostvaruje dijete kojemu je zdravlje teško oštećeno ili ima višestruke teškoće

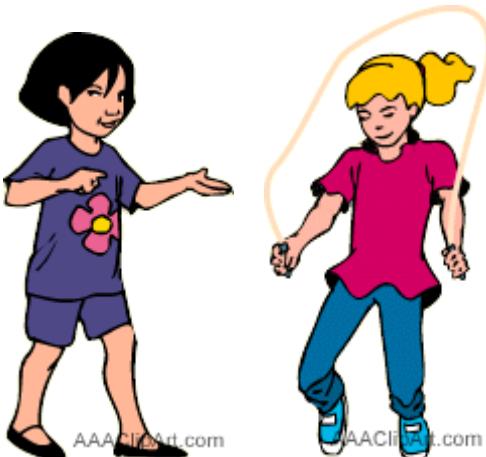
Spremnost djeteta za školu

Tjelesna zrelost

Emocionalna
zrelost

Socijalna zrelost

Intelektualna
zrelost

Zrelost djeteta za polazak u prvi razred osnovne škole

Da bi se dijete što bolje prilagodilo zahtjevima škole, potreban je skladan razvoj svih djetetovih sposobnosti (motoričkih, socio-emocionalnih, intelektualnih)

Tjelesna zrelost se odnosi na visinu, težinu, tjelesnu muskulaturu djeteta, motorički status, ravnotežu i koordinaciju, vid, sluh ...

Intelektualna zrelost obuhvaća razvoj govora i jezika, mogućnost koncentracije, zadržavanja pažnje te razvijenu sposobnost opažanja i pamćenja te logičkog mišljenja.

Socijalna zrelost podrazumijeva sposobnost djeteta da se prilagodi novoj sredini i skupini vršnjaka. Obuhvaća usvojene norme ponašanja, komunikaciju i suradnju, razvijen osjećaj pripadnosti te prihvatanje autoriteta.

Emocionalna zrelost se odnosi na stabilnost, sposobnost samokontrole, toleranciju na frustraciju, prihvatanje neuspjeha, te sposobnost nošenja s osjećajima.
Podrazumijeva da dijete može odgoditi svoje potrebe i može razumjeti da neće odmah uspjeti u svemu.

Kada razmišljamo o pripremi djece za polazak u školu, vrlo često se javljaju dvije zablude:

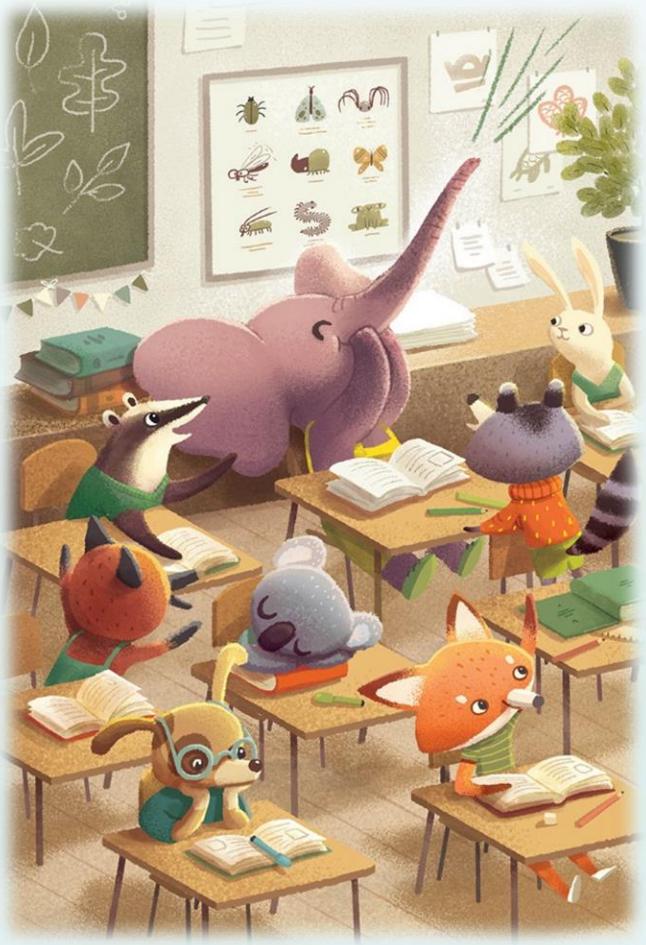
**Zabluda 1. “DJECA SE ZA ŠKOLU PRIPREMAJU TEK ZADNJI
GODINU PRED SAM POLAZAK U ŠKOLU”**

Iako intenzivnija priprema za školu zaista počinje zadnju godinu boravka u dječjem vrtiću ili „maloj školi“ - predškoli, DJECA SE OD ROĐENJA PRIPREMAJU ZA ŠKOLU. Razlog tome je što je za polazak djeteta u osnovnu školu puno važnije poticati njegov socio-emocionalni razvoj - razvijati pozitivnu sliku djeteta o sebi, samostalnost, disciplinu, upornost, spremnost na suradnju..., a to se uči i stječe duži niz godina.

Zabluda 2. “ZA POLAZAK U OSNOVNU ŠKOLU NAJVAŽNIJE DA DIJETE NAUČI ČITATI I PISATI.”

Iako većina roditelja podrazumijeva kako bi priprema za školu trebala obuhvaćati učenje čitanja, pisanja, računanja i slično, za djecu to nije neophodno. Navedene vještine djeca vrlo brzo svladaju polaskom u školu ukoliko imaju dobro razvijene predčitalačke i grafomotoričke vještine.

Polazak u školu predstavlja veliku promjenu u životu djeteta i njegove obitelji.

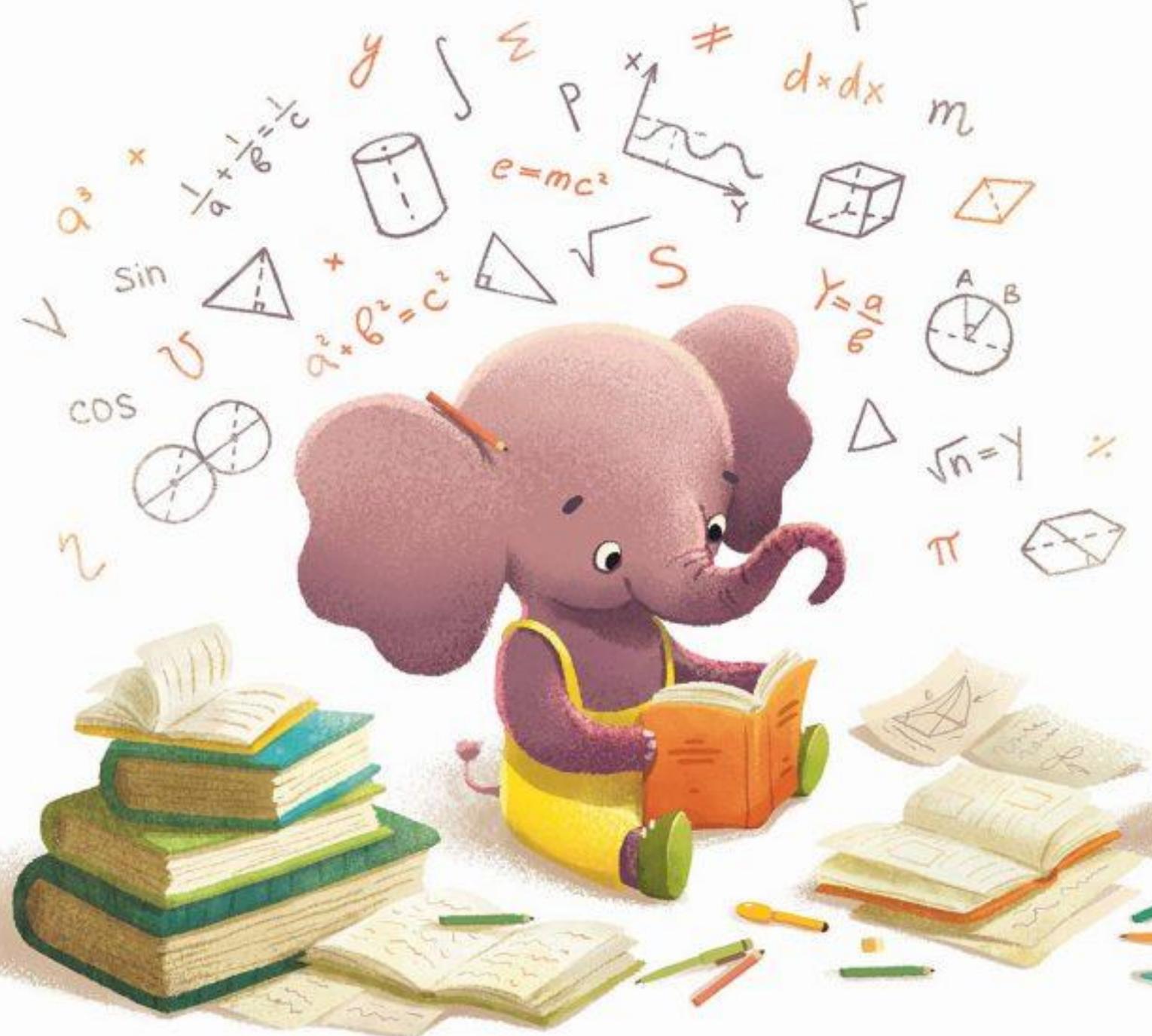
Dijete se mora prilagoditi novim pravilima ponašanja:

sjediti na jednom mjestu duže vrijeme, pratiti aktivnost do kraja, doći na početak nastave, a njegova sposobnost učenja i izvršavanja zadataka stalno se procjenjuju.

Kako bi dijete moglo udovoljiti novim zahtjevima treba posjedovati određene sposobnosti i vještine.

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

Motorička spremnost, razvijena gruba i fina motorika

- Razvijena ravnoteža
- Koordiniranih je pokreta
- Spretno barata predmetima
- Uspješno reže škarama
- Uspješno šilji olovku
- ...

Ravnoteža i koordinacija
pokreta u aktivnostima
grube motorike

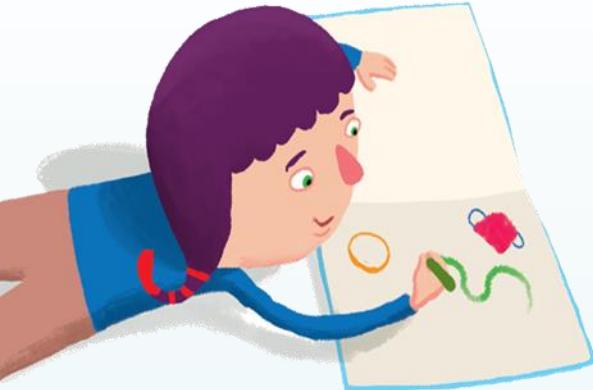
Ravnoteža

Kretanje i orijentacija u prostoru

Preciznost u
aktivnostima
fine motorike

Grafomotoričke vještine

- posjeduje fleksibilnost šake i prstiju, pravilno drži olovku, linija mu je jasna, adekvatnog pritiska;
- po uzorku zna povlačiti linije od crte do crte, od točke do točke, ravne kružne i valovite linije;
- zna precrtati geometrijske likove: kvadrat, trokut, romb
- zna napisati svoje ime velikim tiskanim slovima

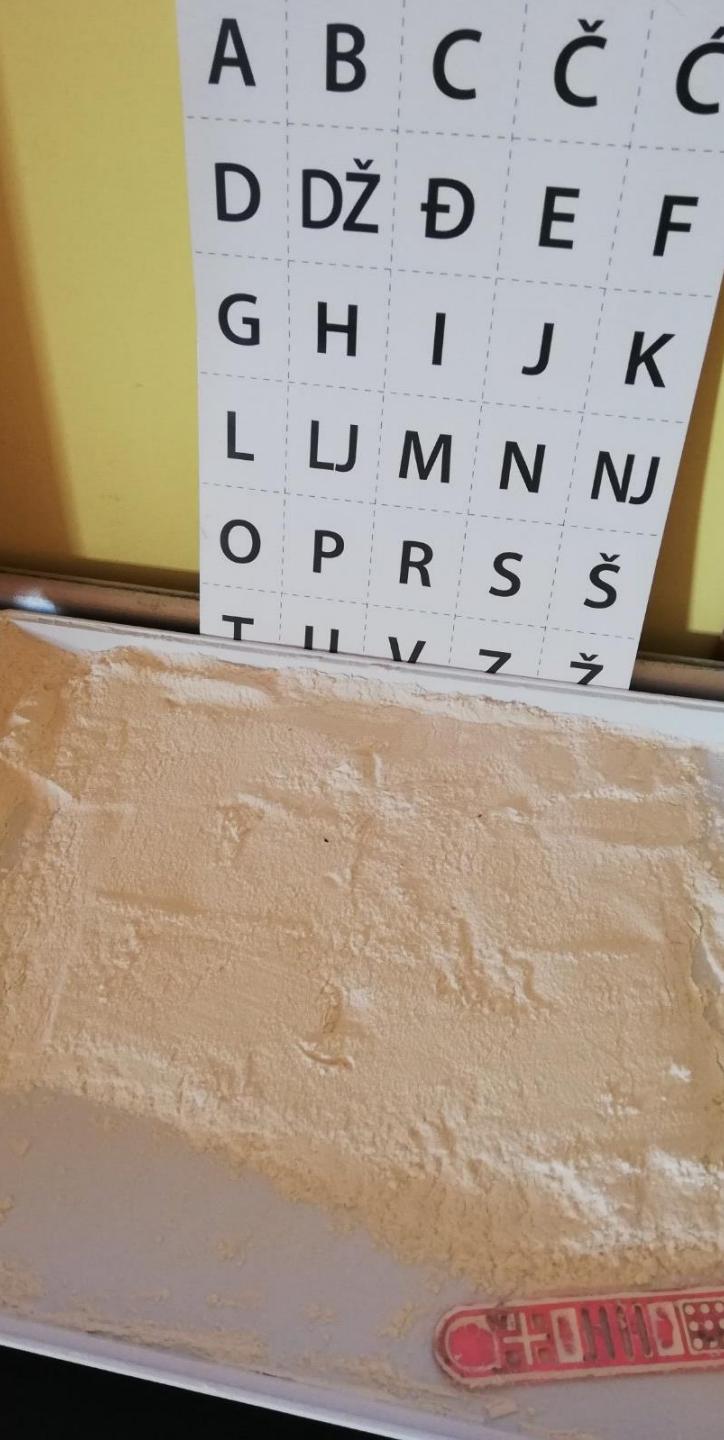
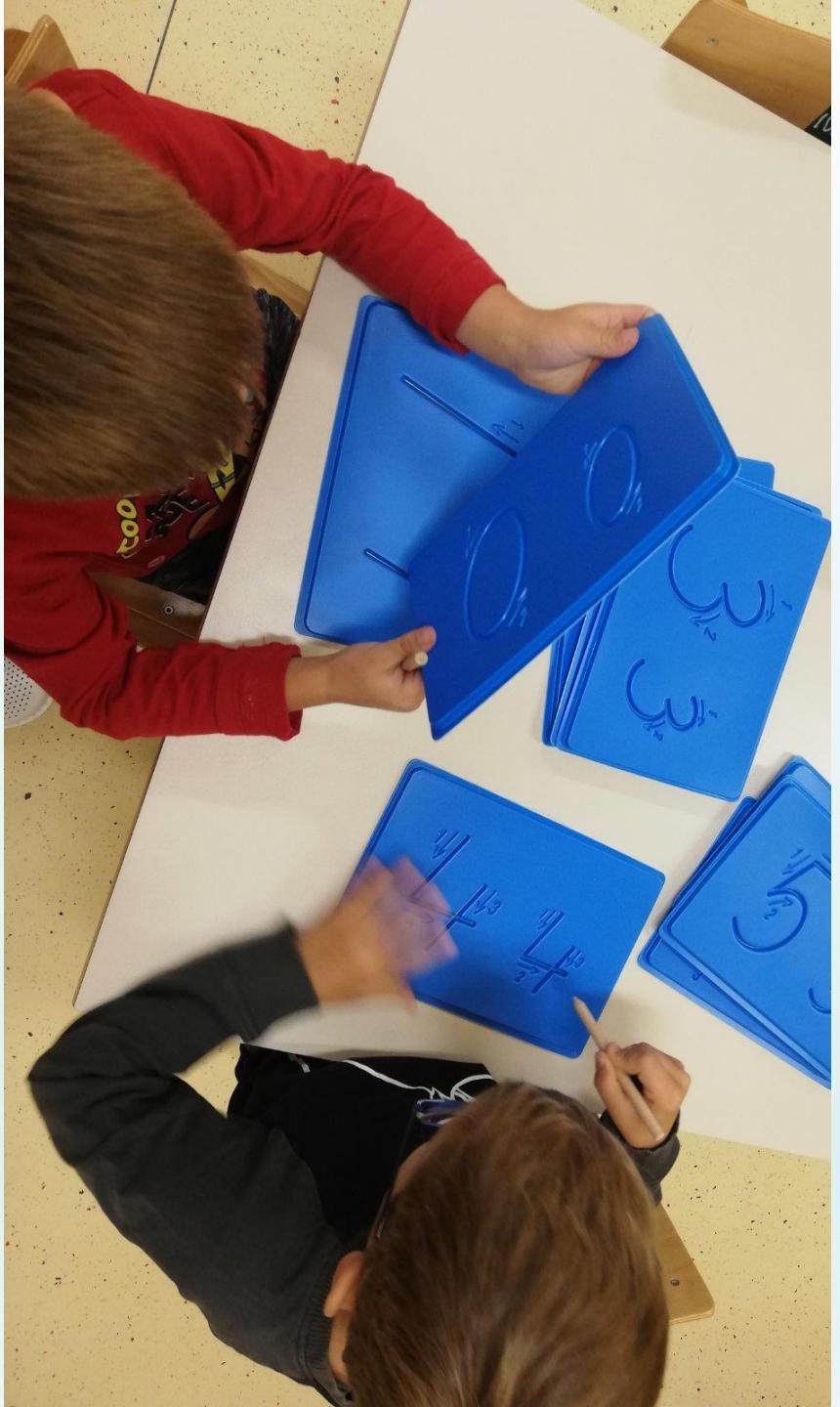

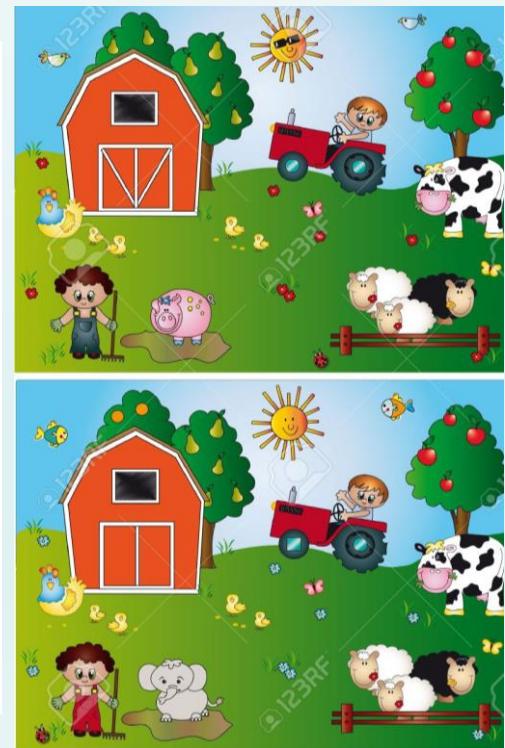
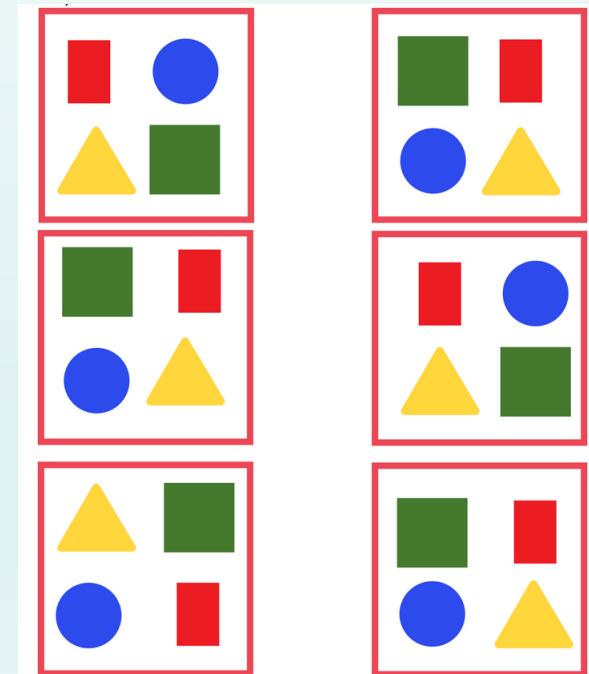
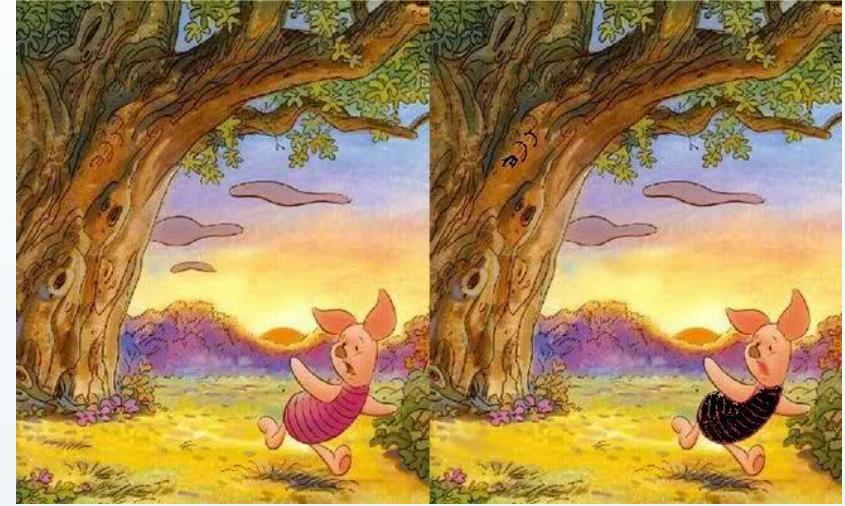

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

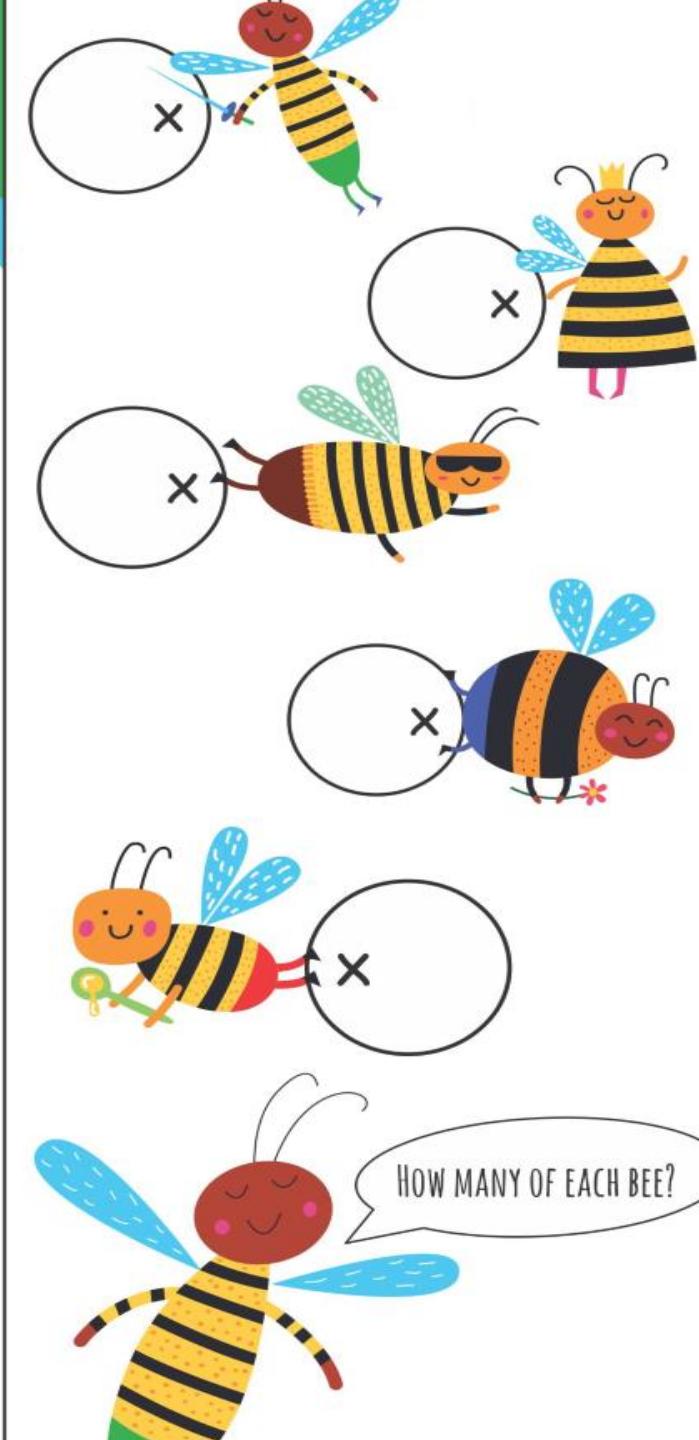
Perceptivne sposobnosti

- prepoznaće i imenuje sve boje;
- ima razvijenu sposobnost aktivnog perceptivnog pretraživanja i analize:
  - uočava sličnosti i razlike,
  - analizira razlike među sličnim slikama,
  - pronalazi jednostavniju sliku u složenoj

insects I SPY

FIND

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

Prostorna orijentacija

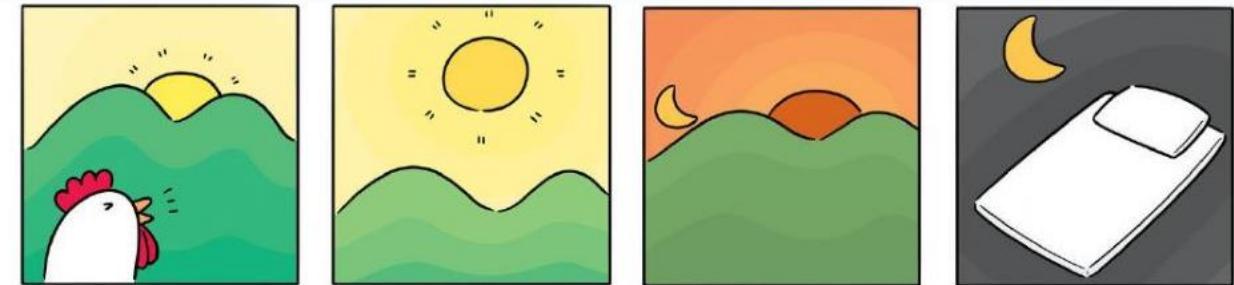
- razumije prostorne odnose: gore, dolje, ispred, iza, na, u, ispod, iznad, pokraj, između
- usvojilo je: orijentaciju na:
  - **tijelu** (desna/lijeva ruka, desna/lijeva noge, desno/lijevo oko)
  - **u prostoru** (što je desno od njega, a što lijevo, zna odrediti smjer kretanja)
  - **na papiru** (što je na desnoj strani papira, a što na lijevoj)

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

Vremenska orientacija

- razumije vremenske odnose:
prije, poslije,
jutro, podne, večer,
prije podne, poslije podne
- poželjno je da poznaje dane u tjednu
- prepoznaće godišnja doba u svakodnevnom životu

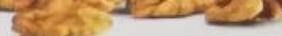

BUNDEVA

ŠIPAK

ORAH

KESTEN

LJEŠNJAK

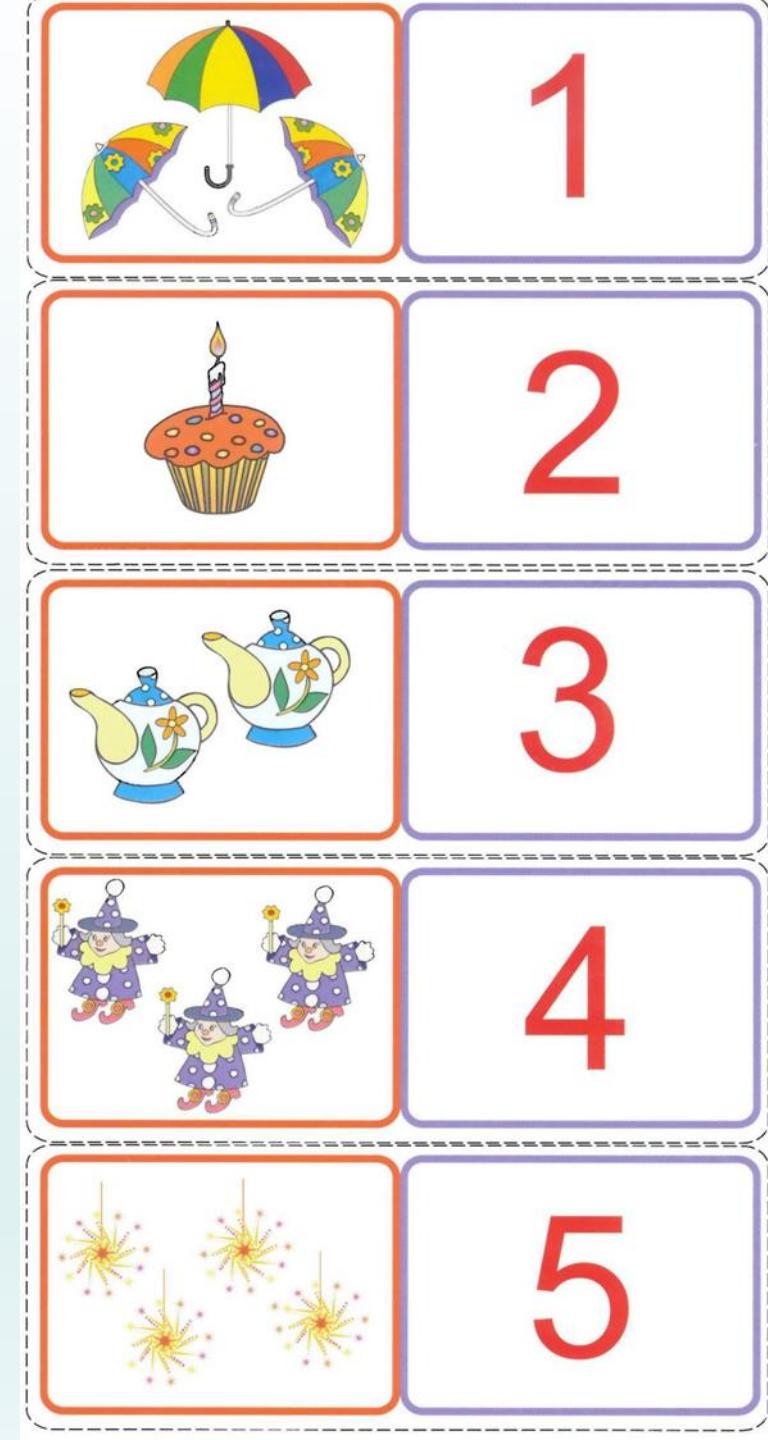
ŽIR

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

Predmatematičke vještine

- uspoređuje predmete po veličini, dužini, širini, težini
- svrstava i razvrstava predmete prema različitim kriterijima-klasificira prema obliku, oboji, veličini, funkciji, odnosno “zna što pripada zajedno” - sparuje i pridružuje predmete, razumije pojam skupa
- uspoređuje dva skupa predmeta (gdje ima jednako, gdje ima više, a gdje ima manje)
- mehanički broji do 20, uz pridruživanje do 12
- prepoznaje brojke (min. do brojke 5) i povezuje brojku uz količinu

5

8

12

6

10

9

11

2

5

7

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

Gовор и речник

- правилно изговара све гласове (дозволјено је умекшано изговарање неких гласова због испадања млијечних зуби)
- правилно се граматички израžава (користи мноžину, једнину, замјенице, говори правилно у роду и падељу)
- зна вербално дефинирати једноставне pojmove (нпр. што је столица? У дефиницији споминje чему столица služi, каквог је облика, од чега је направљена и сл.)
- зна описати по чему су неке ствари, бића, појаве слични, а по чему су разлиčiti(нпр. по чему су слични муха и leptir?)
- зна преприčати краći догађaj ili priču u правилном slijedu: uvod, tijek, završetak

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

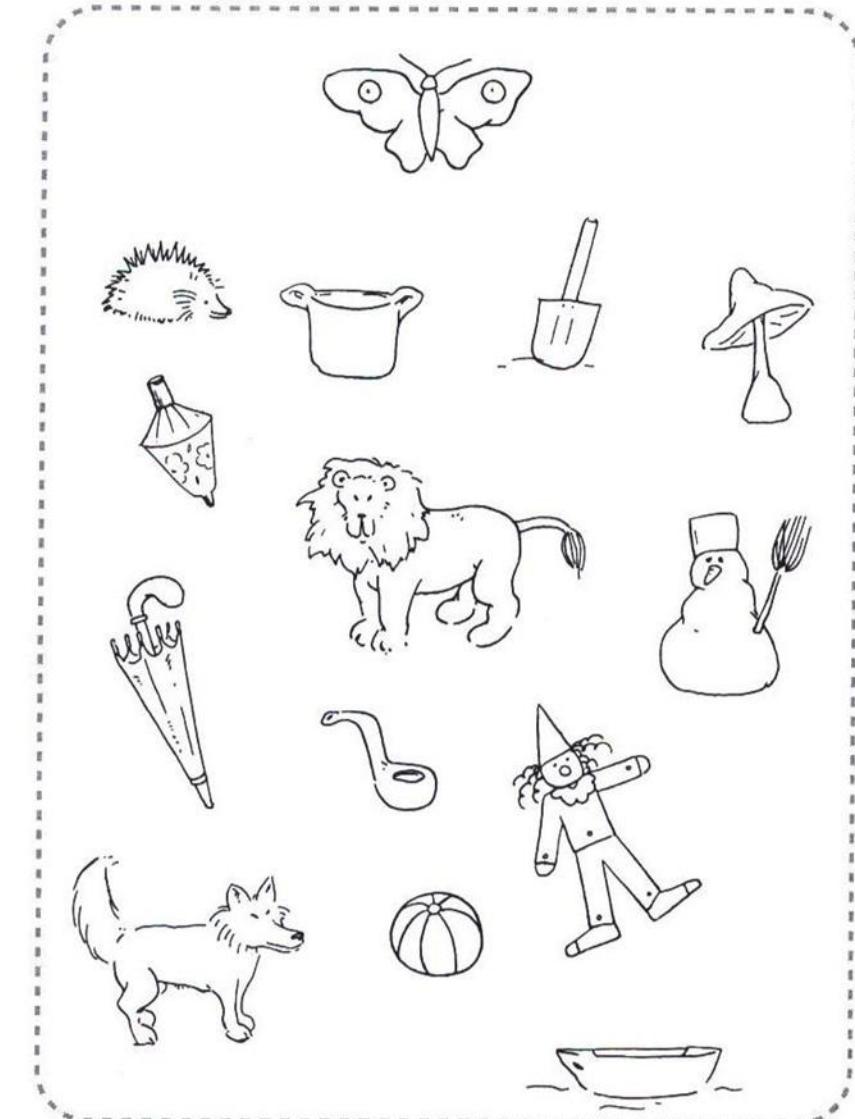
Predčitalačke vještine

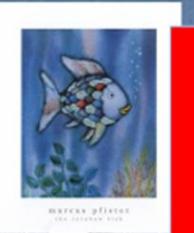
- može rastaviti poznate riječi na slogove
- prepoznaće i imenuje s kojim glasom počinje i s kojim glasom završava riječ
- zna imenovati riječi na zadani glas (igra “na slovo na slovo”)
- zna prepoznati da li je zadani glas na početku riječi, na kraju ili u sredini
- zna rastaviti jednostavne riječi na glasove
- od pojedinih glasova zna sastaviti jednostavnu riječ (npr. M-A-M-A, O-K-O i sl.)
- prepoznaće simbole slova i brojki

Početni glas

Na vrhu crteža je slika leptira. Kojim glasom započinje riječ leptir?
Oboji crvenom bojom sve sličice koje započinju istim glasom kao riječ leptir.

(Na sličicama su prikazani sljedeći predmeti ili bića: leptir, jež, lonac, lopata, gljiva, zvrk, lav, snjegović, kišobran, lula, klaun, vuk, lopta, čamac.)

R

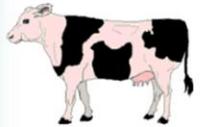
NADOPUNI SVAKU RIJEC SLOVOM KOJE NEDOSTAJE.

— UĆA

— UNCE

— RAVA

P
S
K
P
K

— EKMEZ

— ATKA

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

Koncentracija

- Na zadatku se može zadržati 15-20 minuta, dok trajanje igre može biti i 60 minuta uz kratke otklone pažnje

Samostalnost

- samostalno je brizi za sebe: zna se samo odjenuti i obuti, samostalno je pri jelu i ima dobro razvijene higijenske navike
- poznaje osnovna pravila ponašanja u prometu
- snalazi u komunikaciji s drugima: poznaje i koristi običaje kod pozdravljanja,poznaje pravila ponašanja na ulici, u trgovini, kada je to potrebno, zna kako i od koga može zatražiti pomoć
- **ima radne navike:** ima sitna kućna zaduženja

SUTRAK
SUBOTA
NEDIELIA

SUTRAK

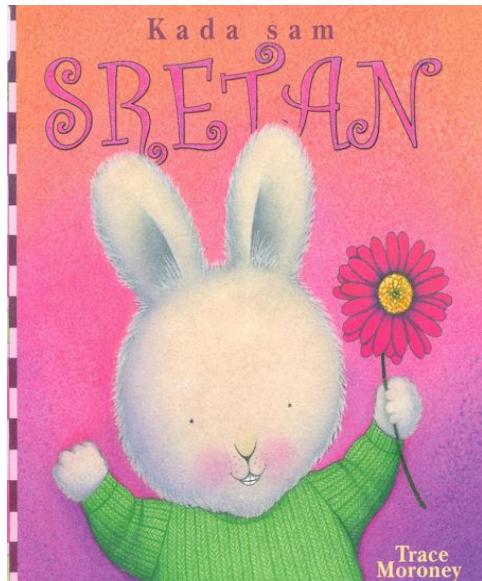
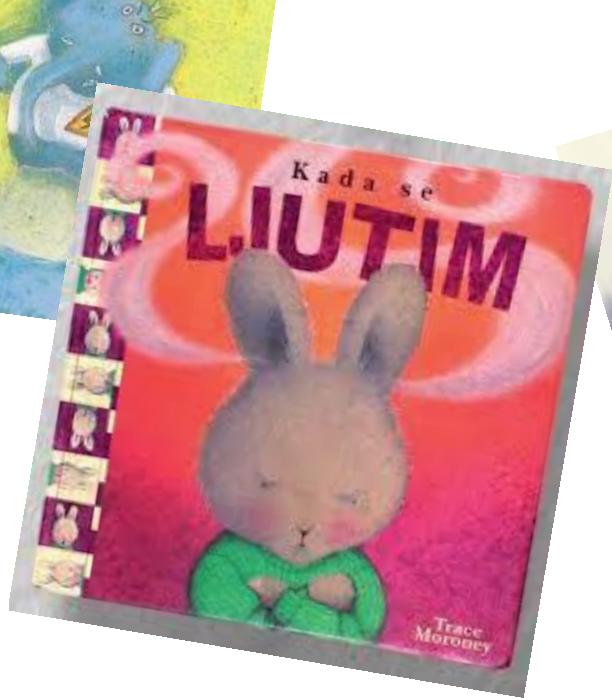
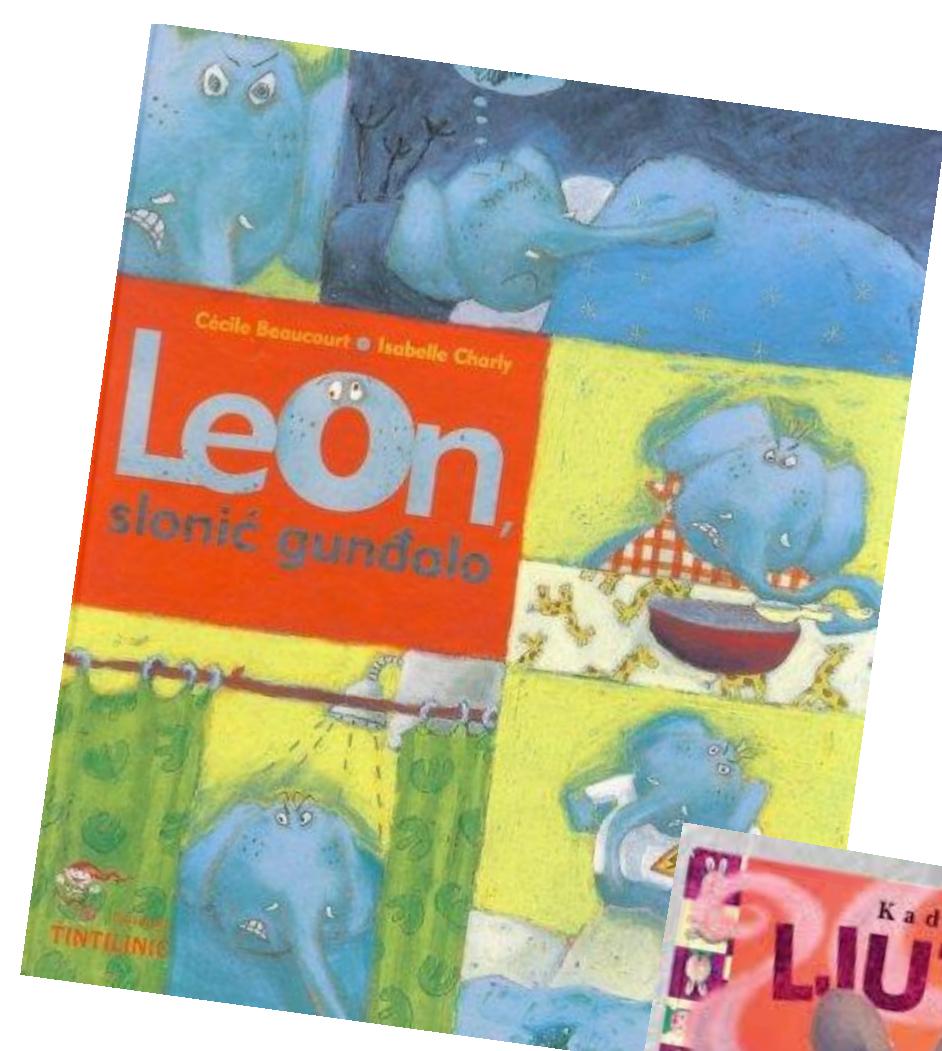
Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu

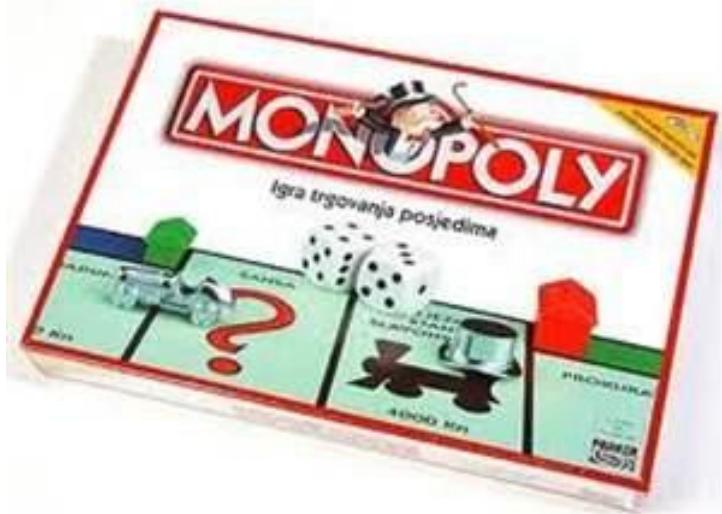

Socioemocionalna zrelost

- sposobno je u velikoj mjeri kontrolirati svoje emocije, a ne da emocije kontroliraju ponašanje
- razvilo je određenu razine tolerancije na frustraciju, što će mu omogućiti da ustraje u učenju i onda kad mu baš nije zanimljivo ili ugodno
- sposobno je za odgađanje zadovoljstva kako bi postiglo cilj (rješiti zadatak do kraja)
- sposobno je za suradnju s drugima (dogovor, kompromis)
- konflikte pokušava rješiti na socijalno prihvatljiv način
- motivirano je za sudjelovanje u društvenim igrama (lotto, memory, čovječe ne ljuti se), poštuje pravila igre
- ima razvijen osjećaj sigurnosti i samopouzdanja

Sposobnosti i vještine koje dijete treba posjedovati prije polaska u školu razvijaju se i izgrađuju od jasličke dobi tijekom cijelog predškolskog perioda.

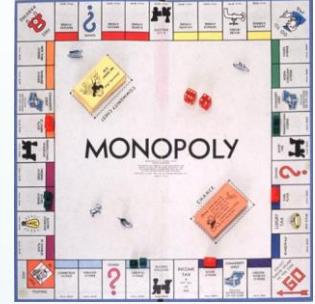
Svako dijete je jedinstveno i ima svoj tempo razvoja, razlike među djecom treba uvažavati i u skladu s time im pružiti odgovarajuće poticaje.

Vještine važne za polazak u školu, predškolci "vježbaju" tijekom cijele pedagoške godine kroz radne listove, crtančice, slovarice, razne igre i aktivnosti.

Uz to, jednako je važno, čak i važnije, **ZAJEDNIČKO UČENJE DJETETA KROZ IGRU S RODITELJIMA.**

KORISNE IGRE I AKTIVNOSTI RODITELJA I DJETETA

- Poželjno je igrati se s djetetom, naročito društvene igre koje potiču pažnju i pamćenje, usvajanje pravila i podnošenje neuspjeha
- Zajednički čitati priče, pjesmice, brojalice, zagonetke..., prepričavati priče i događaje...rješavati zadatke poput labirinta ili traženja razlika između slika
- Zajednički obavljati kućanske poslove
- Razgovarati s djetetom i poticati njegovu značajku, podržati ga kada nađe na problem
- Stvarati okruženje u kojem će imati mnogo pisanog i likovnog materijala (knjige, časopise, bojice, plastelin, kolaž)
- Igrati se s djetetom govorne igre npr. "Što sve u ovoj prostoriji počinje na glas s?", "Nabroji tri životinje koje počinju na glas m", "Što dolazi prije četvrtka?", "Što je prije ljeta?", "Pronađi rimu (kruh, miš, duh)", igra "kaladont" (reci riječ na završno slovo) i sl.

Kako roditelji mogu poticati samostalnost i socioemocionalni razvoj djeteta:

- Biti dosljedan u svom odnosu prema djetetovim obvezama (stvaranju radnih navika).
- Dozvoliti djetetu, u određenoj mjeri i situacijama, da uči na svojim pogreškama. Ako dijete previše zaštićujemo razvija se osjećaj manje vrijednosti. Ukoliko radimo umjesto njega, dijete gubi interes za tu aktivnost.
- Važno je hvaliti dijete za sve što je pozitivno učinilo ili barem pokušalo učiniti, a izbjegavati kritike i kazne jer one produbljuju osjećaj nesigurnosti, izazivaju strah od pogreške i kazne i utječu na lošu sliku o sebi.
- Svakom djetetu su potrebne granice i jasna pravila da bi se osjećali sigurnima. U postavljanju pravila i granica treba paziti na uravnoteženost i "pravu mjeru". Nisu dobra niti prekruta niti prefleksibilna pravila.
- Svakom djetetu je igra potreba. Ono u igri najlakše uči, opušta se, razvija motoriku, maštu, mišljenje, surađuje, obogaćuje govor.

I na kraju, važno je ponoviti da dobar start u školi ima dijete koje:

- ima dobru sliku o sebi,
- zna se zauzeti za sebe,
- zna rješavati probleme i sukobe,
- ponosi se uspjehom,
- podnosi neuspjeh,
- pomaže i dijeli s prijateljima,
- zna se dogovarati i pridržavati pravila,
- s upornošću završava što je započelo.

Literatura:

- Čudina Obradović, M. (2008). *Čitanje prije škole* (priručnik za roditelje i odgojitelje). Zagreb: Školska knjiga
- Čudina Obradović, M. (2008). *Igrom do čitanja*. Zagreb: Školska knjiga
- Čudina Obradović, M. (2008). *Matematika prije škole* (priručnik za roditelje i odgojitelje). Zagreb: Školska knjiga
- Hitrec, G. (1991). *Kako pripremati dijete za školu*. Zagreb: Školska knjiga
- Starc, B., Čudina Obradović, M., Pleša, A., Profaca, B. i Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga